

Конспект уроку з предмету Основи композиції

Тема уроку: «Поняття композиції. Закони композиції».

План.

1. Поняття композиції.
2. Закони композиції.

Шановний здобувач освіти, уважно прочитай поданий матеріал та законспектуй основні аспекти в зошит за поданим планом уроку.

Поняття композиції

У процесі художнього проектування зачіски головна роль належить композиції. Робота над композицією є процесом індивідуального образного мислення дизайнера. Такий вид діяльності вимагає від фахівця смаку та інтуїції.

Обдаровані дизайнери інтуїтивно знаходять композиційні рішення, але для розвитку композиційного обдарування необхідно вивчати теорію та багато працювати на її практичну реалізацію.

Композиція є досить строгою дисципліною і опирається на знання певних правил та законів і використання виразних засобів і прийомів, володіння якими необхідно модельєру зачісок для рішення творчих завдань.

Композиція властива усьому, з чим людина стикається у своєму житті при розгляді будь – якого об'єкта з позицій краси, гармонії, цілісності.

Слово «композиція» походить від латинського і перекладається як твір, поєднання, зв'язок. У сучасному розумінні **композиція** - це побудова художнього твору, підбір, групування і послідовність художніх прийомів, які створюють гармонійну цілісність.

Композиція зачіски – це важливий організуючий елемент художньої форми, який надає зачісці єдність і цілісність, підпорядковує її компоненти один одному і цілому.

Композиція зачіски – це побудова, розташування і співвідношення її складових, об'єднання у єдине ціле змісту, форми і призначення. Композицією також називається і кінцевий результат цих дій – сама зачіска.

Початком створення композиції служить ідея, яку дизайнер повинен добре продумати, перш ніж приступати до пошуку конкретної форми. Композиція предмета завжди обумовлюється його призначенням і місцем у предметному середовищі. Проектуючи зачіску, дизайнер повинен продумати зв'язок між конструкцією, структурою і художнім образом. Вдало складена композиція допомагає найбільше виразно виявити ідею твору.

Основа композиції – це сукупність об'єктів (частин), які утворюють форму, співвідношень цих об'єктів, загальних пропорцій (масштабів) і силуету. Від вдалого вирішення композиції в цілому залежить краса і виразність форми зачіски

Для правильного проектування моделі зачіски необхідно знати об'єктивні закономірності формоутворення і композиції, тобто компоненти композиції і композиційні засоби.

Компоненти композиції:

- **Форма;**
- **Силует;**
- **Лінії;**
- **Колір;**
- **Декор.**

Композиційні засоби (прийоми)

- **Пропорції (дотримання масштабності, єдності характеру всіх елементів)**
- **Симетрія й асиметрія (композиційна рівновага, статика і динаміка);**
- **Ритм;**
- **Контраст;**
- **Нюанс.**

Призначення зачіски і її задум визначають вибір компонентів композиції і композиційних засобів. Розробити композицію моделі – це означає знайти необхідне сполучення усіх компонентів, характер їх супідрядності і доповнення одного іншим, домогтися виявлення художньої образності (тобто загальної гармонії зачіски, рис обличчя, фігури, костюма).

Основні закони композиції

Композиція повинна бути гармонійно цілісною, виразною, закінченою, врівноваженою.

Основними законами при створенні композиції зачіски є:

- 1. Підпорядкування компонентів композиції і композиційних засобів призначенню зачіски.**
- 2. Наявність композиційного центру.**
- 3. Співрозмірність усіх частин і компонентів композиції між собою, а також з обличчям і фігурою людини.**

Перший закон композиції. Основними правилами першого закону композиції є:

- органічна єдність призначення зачіски і її форми (функціональність);
- відповідність вихідного матеріалу призначенню і формі зачіски;
- єдність вихідного матеріалу і декору (прикрас).

Зачіска повинна створювати враження закінченого цілого і не містити таких частин та елементів, які б суперечили його функціональній, конструктивній або художній сутності. Усі складові

композиції повинні «працювати» на ідею, іноді дизайнеру доводиться відмовитися від красивої деталі, якщо вона суперечить задуму, руйнує цілісність.

Композицією можна вважати вдалою, якщо вона відповідає наступним умовам:

- жодна частина цілого не може бути вилучена або замінена без шкоди для цілого;
- частини не можуть обмінюватись місцями без шкоди для цілого;
- жоден елемент не може бути приєднаний до цілого без шкоди для нього.

Під функціональністю зачіски розуміється відповідність її форми своєму призначенню.

Наприклад, зачіски спортсменок повинні бути компактними. Вечірні зачіски повинні в цілому виглядати святково. Розмір, співвідношення і характер усіх деталей, які створюють форму, диктуються загальним задумом, тобто усі композиційні задуми повинні бути спрямовані на втілення художнього образу.

У своїй роботі дизайнер зачіски використовує особливий вихідний матеріал – волосся. У цьому виявляється специфіка композиційних властивостей зачіски.

Будь – яка деталь у зачісці, а також її форма в цілому можуть виглядати красивими тільки за умови, що вони відображають особливості вихідного матеріалу, тобто фактуру волосся. За фактурою волосся може бути пухким, еластичним, сипучим, тонким, товстим і т.д. Забезпечити художню (і практичну) цінність зачіски можна тільки з урахуванням цих вихідних даних і використовуючи відповідно ті чи інші композиційні засоби і технічні прийоми, що дозволяють здійснити задум дизайнера.

Для декору зачіски використовують вироби із волосся, біжутерію, стрічки, обідки, квіти, завитки, кольорові пудри і т.п. застосування будь-яких видів декорування у кожному конкретному випадку повинне композиційно відповідати вихідним даним і відповідати призначенню зачіски.

При використанні прикрас у створенні композиції зачіски необхідно враховувати:

- **характер зачіски,**
- **вигляд зачіски,**
- **техніку виконання,**
- **форму зачіски.**

Але дизайнеру зачіски слід пам'ятати, що правильно спроектована модель не має потреби ні в яких додаткових прикрасах, за винятком тих випадків, коли необхідно підкреслити ідейну спрямованість композиції. У цьому випадку прикраса органічно входить у композицію моделі. Наприклад: фата – для зачіски нареченої.

Крім прикрас існують і інші засоби декоративного рішення моделі. Формоутворення деталей зачісок визначається головним чином її конструкцією. Чим складніша форма зачіски, тим різноманітнішими можуть бути лінії, які її виражають. На попередніх уроках ми розглядали лінії зачіски, серед яких виділяли конструктивно-декоративні лінії, які одночасно використовують для побудови моделі зачіски і виконують декоративну роль та декоративні лінії, які створюють елементи художнього оформлення.

До декоративних елементів відносяться різноманітні локони, хвилі, форма окантування, різні чубчики. Декоративні форми не можуть існувати самостійно, вони підкоряються головним формам.

Другий закон композиції передбачає наявність центра композиції, тобто місця зосередження основних найважливіших зв'язків між усіма елементами. Як правило, це і змістовий центр моделі. Композиційний центр може розташовуватись у будь – якій зоні голови. Його місцезнаходження і поєднання з іншими компонентами зачіски повинне сприяти чіткому розкриттю задуму художника і образності моделі. Композиційний центр може не збігатися з геометричним центром або віссю симетрії.

Усі компоненти, що складають композиційний центр (акцент) зачіски, розділяються на головні, необхідні для створення об'ємної форми (з контурними обрисами), і другорядні (декоративно – конструктивні), до яких відносяться локони, чубчики, прикраси і т.д.

Основними правилами другого закону є:

- виявлення центрального акценту композиції і підпорядкування йому інших компонентів зачіски;
- рівноваженість композиції.

Важливою властивістю зачіски є рівновага її об'ємної форми, тобто такий стан, при якому усі елементи зачіски збалансовані між собою. **Композиційна рівновага** – це не проста рівність величини. Вона залежить від розподілу основних компонентів композиції щодо центру зачіски і організації її простору, тобто пропорцій, пластики форми та кольорових і тональних відносин окремих частин.

Третій закон композиції передбачає співрозмірність та узгодженість усіх частин і компонентів композиції між собою, а також з обличчям і фігурою людини.

При цьому надзвичайно важливо визначити у композиції головну і другорядну частини. Композиція завжди складається з окремих частин. Їх взаємна узгодженість дуже важлива для створення гармонійної єдності. Вдале композиційне рішення сприяє акцентуванню головної частини, виділенню її як основного елемента композиції. Але при цьому вона не може протиставлятися другорядній частині, бути їй чужорідною. Іншими словами, для створення по – справжньому гармонійної зачіски треба знайти єдність і взаємозв'язок між головним і другорядним, між цілим і його частинами.

*Найважливішим фактором третього закону композиції є **масштабність**, тобто співвідношення зачіски і її форми з розміром голови, деталями обличчя і фігурою людини, а також співвідношення частин зачіски між собою.*

Масштабність має пряму залежність від кольору і фактури, як усієї зачіски, так і її окремих деталей. Нова мода завжди пропонує нову систему пропорцій, і відповідно до неї повинна дотримуватися і масштабність. Число, розмір і форма деталей зачіски, їх узгодженість між собою повинні обов'язково уточнюватися у процесі проектування, тому що зміна будь-якого компонента, спричиняє зміни форми і об'єму тієї частини зачіски, де цей компонент розташовується.